

Verkondiging 14 april 2024 – Johannes 21: 15-24

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Het was een zin die ik pas tegenkwam in een boek. Hoewel ik daarna nog veel dingen heb gelezen, is deze blijven hangen: 'Wij worden [door God] uitgenodigd om thuis te zijn in ons leven.' Deze regel laat mij niet los. Er zit een vraag in verborgen: zijn wij thuis in ons leven?

Misschien hebt u bij die vraag direct een beeld, maar mogelijk vraagt u zich af: wat bedoel je ermee? Thuis is, in het ideale geval, de plaats waar al je streven en pretenties loslaat. De plek waar je jezelf kunt zijn. Niet bezig bent met wat anderen van je denken. De schone schijn hoeft op te houden. Waar wie je bent en wat je wil uitstralen, samenvallen. Lukt het om op die manier te leven?

Natuurlijk speelt bij dat thuis zijn in je leven een ideaalbeeld mee, want thuis kan ook een plaats zijn die je graag ontloopt, door de stilte die er heerst, muren die op je afkomen, spanningen die voelbaar zijn. Liever ergens anders dan daar...

Thuis zijn in je leven, die zin hield mij ook bezig door het Bijbelverhaal van vandaag, Jezus die driemaal aan Petrus vraagt of de leerling Hem houdt. Dan vraag je je af: wat gebeurt daar nou? Wat doet Jezus? Zou je zijn vragen kunnen zien als een uitnodiging aan Petrus om thuis te zijn in zijn leven? Om zijn streven en pretenties op te geven en zo Hem te volgen?

Het verhaal van vandaag is niet de enige geschiedenis in het Johannesevangelie waarin wij over Petrus horen. Er zijn meerdere verhalen over hem en zo krijgen wij een aardig beeld van wie en hoe hij is. Al helemaal aan het begin van het Johannesevangelie, in het eerste hoofdstuk, is er een ontmoeting tussen Petrus en Jezus. Andreas, Petrus' broer, neemt hem mee naar Jezus toe. Als Jezus Petrus ziet – er heeft nog geen gesprek tussen hen plaats gevonden – zegt hij: 'Jij bent Simon, de zoon van Johannes, maar voortaan zul je Kefas heten.' Dat is Petrus, 'rots'.

Jezus zet direct de toon: jij bent de man waarop gebouwd kan worden. Een rots waar je van op aan kunt. Je zou denken: dit is een man uit een stuk, hij hoeft niet zoveel te doen om thuis te zijn in zijn leven. Bij hem valt alles al samen: doen en denken. Dat blijkt toch wat anders te liggen...

Wat is het: is het zijn karakter dat Petrus parten speelt? Dat hij impulsief is, een flapuit? Iemand die eerst zegt en daarna denkt? Of: heeft hij een te hoge pet van zichzelf op? Zitten zijn pretenties hem dwars? Is hij iemand die denkt: ach, dat kan/doe ik wel... Maar puntje bij paaltje blijkt het toch iets lastiger te zijn en lukt het niet. Hindert het hem soms dat hij vooral een doener is? Niet te veel zitten en wachten, maar gaan... Wat het ook is, sommige dingen in Petrus, zitten hem soms in de weg.

Dat merken wij bij de laatste maaltijd die Jezus met zijn leerlingen houdt. Bij dat gebeuren wast Jezus de voeten van de leerlingen, maar op het moment dat Hij bij Petrus komt, weigert de leerling. Dat is ook niet heel gek, want Jezus deed iets heel ongebruikelijks: hij nam de rol aan van een slaaf. Petrus reageert: 'O nee, mijn

voeten zult U niet wassen, nooit!' Never. Enorm stellig is hij. Dat gaat niet gebeuren. Als Jezus zegt dat het nodig is, vervalt hij in het andere uiterste: 'Dan niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd.' Petrus lijkt niet aan te voelen wat dan nodig is.

Bij die maaltijd stelt Petrus ook een vraag aan Jezus: 'Waar gaat U naartoe, Heer?' Jezus antwoordt: 'Waar Ik heen ga, kun jij nog niet komen, later zul je Mij volgen.' 'Waarom kan ik U niet volgen, Heer? Ik wil mijn leven voor U geven!' reageert Petrus. Opnieuw die stelligheid. Vast en zeker zal hij het doen. Maar Jezus zegt: 'Jij, je leven voor Mij geven? Werkelijk, ik verzeker je, nog voor de haan kraait zul je Mij driemaal verloochenen.' Dat blijkt te kloppen. Op het moment dat Jezus verhoord wordt en omstanders Petrus herkennen, ontkent hij Jezus gekend te hebben. Zijn leven geven voor Jezus was toch iets te hoog gegrepen...

Van de rots waarmee het begon - voortaan zul je Petrus heten - blijkt niet zoveel over te zijn. Die steen is in stukken uiteengevallen. Dat is toch niet helemaal zo. Petrus is als een van de eerste bij het open graf en als Jezus aan de leerlingen verschijnt – zij zijn dan in een boot op het water en Jezus staat op de kant – springt hij overboord om bij Jezus te komen. Er is nog steeds een vuur dat brandt. Nog steeds is er passie in hem en handelt daar ook naar.

Met al die gebeurtenissen in het achterhoofd horen wij nu Jezus driemaal aan Petrus de vraag stellen: heb je mij lief? Vaak wordt die drie vragen gehoord als een verwijzing naar het verraad van Petrus, waarbij hij driemaal zei dat hij Jezus niet kende. Misschien is dat zo. Zelf vind ik die vragen eigenlijk ongemakkelijk. Met dat Petrus als een van de eerste bij het graf is en ook uit die boot springt, hoeft Jezus toch niet te twifelen aan zijn toewijding en liefde voor Hem? Dat staat toch buiten kijf?

Dat zegt Petrus ook. Hij reageert niet met: 'Ik houd van u', maar wijst erop dat het iets is wat Jezus zelf wel weet: 'U weet toch dat ik van U houd.' Dat is wel bij hem bekend. Daar hoeft niet naar gevraagd te worden. Ik zou er, net als Petrus, treurig van worden, als iemand driemaal vraagt naar wat wel duidelijk is.

In dat gesprek geeft Jezus twee opdrachten aan Petrus. De eerste is: 'Weid mijn lammeren. Hoed mijn schapen.' Hij krijgt de opdracht om als een herder voor de gemeente te zorgen. Om de gelovigen te leiden, hen voor te gaan. Die taak wacht nu op hem.

Voor de tweede opdracht grijpt Jezus terug op het gebeuren bij die maaltijd waarbij Petrus zei hem te kunnen en willen volgen. Ja, zelf zijn leven voor Hem te willen. Dat bleek toen niet mogelijk, maar nu zegt Jezus wel: 'Volg mij.' Jij kunt nu wel in Mijn spoor gaan door het geven van je leven.

Dat brengt de vraag naar boven: 'waarom nu wel?' Wat maakt het mogelijk dat het kan? Is Petrus op een of andere manier thuisgeraakt in zijn leven? Zijn enthousiasme, vurigheid heeft hij gehouden, maar mogelijk is hij wel wat kwijtgeraakt van zijn streven en zijn overmoed. Is hij zo een reëler beeld van zichzelf gekomen. Waarom nu wel? De gedachte laat mij niet los dat thuis zijn in het leven, een leerproces is. Dat gaat met vallen en opstaan. Er schuilt een winst in al die

ervaringen die Petrus opdoet. Zijn verloochening van Jezus leert hem dat angsten hem niet vreemd zijn. Dat Jezus ook zijn voeten moest wassen, toonde hem dat ook hij dat voorbeeld nodig heeft van nederigheid, de ander dienen. De les van zijn grootspraak 'ik zal mijn leven voor U geven' is dat hij voorzichtig moet zijn met zijn woorden.

Misschien kun je zeggen dat de leerling in ons verhaal, na die ervaringen, meer Petrus is, een rots waarop gebouwd kan worden, dan ooit tevoren. Door die ervaringen is hij een rijker mens geworden, een beter leider.

Thuis zijn in het leven als proces van vallen en opstaan, door dat woord 'opstaan' moet ik aan Pasen denken en is ook deze geschiedenis is een Paasverhaal: er is meer dan het falen en tekortschieten van Petrus, dan het uiteenvallen van die steen. De dingen waarbij hij mis zit, zijn niet het laatste. Er vindt heling plaats, een opstaan. Jezus wekt hem op hem te volgen en om leiding te geven aan de gemeente.

'Wij worden [door God] uitgenodigd om thuis te zijn in ons leven.' Net als Petrus staan wij voor die vraag, die opdracht. Dat wij thuis raken/zijn in ons leven, in het leven God dat voor ogen heeft.

Bij Petrus voelde ik de verleiding om te zeggen dat hij meer zichzelf is geworden. Dat zit ook een beetje in dat beeld van thuis zijn; van jezelf zijn. Het klinkt ook erg in onze tijd en cultuur: je moet jezelf zijn, authentiek. Maar ja, volgens mij was juist het probleem dat Petrus soms zo zichzelf was... Het waren dingen in hem die hem hinderden.

Zo kunnen ook ons eigenschappen parten spelen die ons hinderen om voluit de mens te zijn waarnaar God verlangt. Die eigenschappen zijn vaak niet slecht in zichzelf, maar kunnen op bepaalde momenten niet behulpzaam zijn, hinderen. Terughoudendheid is goed, maar niet op het moment dat er gesproken moet worden. Durf kan je helpen om stappen te zetten, maar is riskant als je grote risico's neemt. Verlangen naar nieuwe ervaringen kunnen je vooruit stuwten, maar ook uitputten dat je steeds maar iets anders wil.

Het kan goed zijn om bij jezelf te rade te gaan om eens te kijken, te onderzoeken of er eigenschappen zijn die ervoor zorgen dat je niet helemaal thuis bent in je leven, die je hinderen om de mens te zijn die God voor ogen heeft. Dat kan van je vragen om op bepaalde momenten dingen anders te doen, op een andere wijze aan te pakken.

'Wij worden [door God] uitgenodigd om thuis te zijn in ons leven.' Daar zit voor mij nog een andere kant aan. Het herinnerde mij aan het lied 'Thuis' van de band Sela. De afgelopen jaren hebben wij het weleens gezongen/beluisterd. Dat begint met: 'Welkom thuis,/ hier mag je zijn./ De Vader viert een feest./ Welkom thuis.' Het verhaal van Petrus is niet enkel dat van dingen moeten loslaten, de strijd aangaan met bepaalde eigenschappen, maar ook die van aanvaard worden, dat hij met zijn menselijkheid in staat is, Jezus te volgen.

Dat geldt ook ons, dat Gods liefde, Zijn aanvaarding ons het mogelijk maakt om thuis te zijn in ons leven, met onze zwaktes die wij soms maar al te goed kennen. Het

klinkt tegenstrijdig, maar het is wel waar: ook dan mogen wij ons een mens naar Gods hart weten.

Thuis zijn in ons leven, daartoe nodigt de Heer ons uit.

Amen